

Dr. C. Lept
Baniado 15. 1.

On. Biblioteca Universitatii din Cluj Siblu

HIRLAP

A timișoreni tük-
vénység bej. sz. 83.
(Dos. No. 934/1938).
Alapította:
Dr. VUCHEIGH
ENDRE
és Dr. VARNAY
ELEMÉR

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkezősség lapja

Megalakult az új bolgár kormány A legnagyobb heveességű csata Velletri és Valmontone körzetében

A POLITIKAI ARCVONAL

Megalakult az új bolgár kormány

Szofia. (Ep.) A bolgár kormányzó-
tanács Bozsiloff eddigi miniszterelnök le-
mondása után esütörtökön Bagrijanoff
Iván volt földművelésügyi minisztert
bizta meg az új kormány megalakításá-
val. Az új miniszterelnök még ugyan-
azon a napon bemutatja a kormányzó-
tanácsnak a kormány névjegyzékét. A
kormányzók az új kormány összetételét
jövahagyták.

Bagrijanoff a következőképpen állította
össze kormányát: Miniszterelnök és
ideiglenes külügyminiszter Bagrijanoff
Iván, belügyminiszter Szjaniszeff Alexan-
der tanár, hadügyminiszter Ruszeff
Ruszi tábornok, pénzügyminiszter Savoff
Dimjtrii földművelésügyi miniszter
Kosztoff Benese dr., kereskedelemügyi
miniszter Vaszeff Christo közlekedés-
ügyi miniszter Armandoff Mihael tanár,
vasútiügyi miniszter Koloseff Boris, aki
ideiglenesen ellátja az építésügyi minis-
terium hatáskörét is.

TITO DIPLOMACIAI KÉPVISELETE- KET AKAR LETESITENI

Stockholm. (Rador.) A DNB je-
lenti: A Daily Sketch című angol lap er-
tesítése szerint Tito diplomáciai kep-
viselést akar felállítani Londonban,
Washingtonban és Moszkvában, vala-
mint a semleges államokban, mindenké-
pp Törökországban, Portugáliában és
Svédországban.

TITO MEGBIZOTTJÁNAK AJANL- JÁK FEL A HELYETTES MINISZTERELNÖKI TISZTSÉGET

Stockholm. (Tp.) Péter ju-
szav király az új menekült kormány
megalakításával Szubasies Iván dr. volt
hovát bánt bizta meg. Az erre vonat-
kozó hivatalos értesítést esütörtökön
este adták ki. Szubasies a kormányala-
kítást megelőzően érintkezett keres-
tito tábornaggal is. Hír szerint Bari-
ban megbízást kaptak majd Tito ki-
küldöttjeivel és ajánlatot tesz nekik ar-
ra, hogy Tito tábornagy megbizottja
vállalja az új emigráns kormányban a
helyettes miniszterelnöki tisztséget.
Mihajlovics tábornokot állítólag szintén
bevonják a bari tanácskozásba.

SZABADSÁGOLTAK A GÖRÖG BELÜGYMINISZTER

Belgrad. A Donauzeitung jelenti
Aménor: Lavuaris görög belügy-
miniszter saját kérelmére, egészségi álla-
pota vaio tekintettel hosszabb időre
szabadságoltak. Erre az időre a belügy-
minisztérium vezetését ideiglenesen
Rhallys miniszterelnök veszi át. A köz-
biztonsági minisztérium vezérigazgató-
jává Bajukannis volt patraszi helytartót
nevezték ki.

ÉLSEN BIRALJÁK CHURCHILL ENGEDEKENYSÉGET FRANCO IRÁNT

Stockholm. (DNB.) A londoni
sajtó — mint a Göteborgs Handels-och
Sjöfartstidning jelenti — még mindig
esodalkozás tölti el a Churchill beszé-
del kapcsolatban. Cummings a News
Chronicleben ezt írja: „Akármint mon-
don is Churchill és akármilyen okból is
tegye ezt — a brit nép Franco irányá-

lasítól északra erős szovjet ollenámadásokat verték vissza a német és román csapatok

A KELETI ARCVONAL: A lasítól északra indított német—román támadás
sikeres alakulásáról közölnek részleteket az újabb jelentések. Moszkva is beis-
meri, hogy a német—román csapatoknak sikerült betörniök az ottani szovjet vé-
delmi rendszerbe. A Kárpátok előterében német és magyar csapatok eredmé-
nyes, helyi jellegű támadásokat hajtottak végre. A moldvai német—román tá-
madás jelentőségével foglalkozva Berlinben rámutatnak arra, hogy a német
hadvezetőség az elfoglalt magaslakot birtokában közelebbi betekintést nyerhet
a Szovjet készülődéseibe amelyekről már eddig is nyilvánvaló volt, hogy nagy-
arányu, új offenzíva indítására irányulnak. A szovjet erők felvonulásából itél-
ve a Dnyeszter alsó folyásától nyugatra és a Szeret középső folyásától délre irá-
nyuló támadási szándékkal lehet számolni. A Kárpátoktól keletre, Tarnopol és
Brody között, a Lemberg elleni támadásra gyülekeznek a szovjet haderők, míg
Koveltől északnyugatra csak gyengébb csapatösszevonások figyelhetők meg. A
keleti arcvonal középső szakaszán nem nyilvánul meg nagyobb támadási szám-
dék, jelentősebb orosz erőösszevonások mentek végbe azonban a balti államok
irányában, Vitebszknél, Pskovnál és Narvánál. E támadási készülődés kétség-
telenül politikai elgondolásokat is szolgál, éppen úgy, mint a finn arcvonalra
gyakorlanló újabb nyomás, amelynek jelei már napok óta élénk felderítő és ro-
ham-vállalkozásokban mutatkoznak.

A DELOLASZORSZÁGI HADSZINTÉR: Továbbra is az arcvonal nyugati
szárnyán van a harcok súlypontja. Velletritől délre és délnyugatra erős, össz-
pontosított szövetséges támadásokat ver tele vissza a németek. Velletritől keletre
szintén kemény az elhárítás; az egyik angolszász betörés elzárásért rendkívül
elkeseredett harcok vannak folyamatban. Frosinone vidékén utóvéd-harcok
folytak.

MEGALAKULT AZ ÚJ BOLGÁR KORMÁNY. Miniszterelnöke s egyben
ideiglenes külügyminisztere: Bagrijanoff Iván, volt földművelésügyi miniszter.
Hadügyminiszter: Ruszeff tábornok. Az új kormányfő élénk politikai tevékeny-
séget fejtett ki eddig is a német—bolgár együttműködés érdekében. — De Vale-
ra főnyeres győzelmével végződtek az irországi választások. — Péter jugoszláv
király hír szerint felajánlja kormányja helyettes miniszterelnöki tisztségét a
Tito-csoport megbizottjának.

ban nem fog ugyanarra a megbocsátó
álláspontra helyezkedni, mint ő.” A
Tribune című radikális lap jóformán ha-
lotji beszédet tart Churchillről, amikor
azt írja: „Egy öreg ember védelmezett
egy elavult rendszert”. A New States-
man and Nation így ír: „Akárcsak Met-
ternich a napoleoni háborúk után,
ugyanúgy fél Churchill a népek felkelé-
sétől”. A Manchester Guardian szerint
Churchill beszédében a szükségmegol-
dások politikáját vázolta.

A brit sajtó torzképeiben még áleseb-
ben kifejezésre jut a Churchill beszé-
del szemben táplált elégedetlenség Fran-
coval kapcsolatban. A Daily Mirror
rajzot közöl Francóról, egészen új ko-
porsóban állva, a koporsónak nyilásá-
ból pedig egy kéz és egy láb lóg ki. A
koporsó felírása „Fasiszta gaztett”, a
kép magyarázó szövege pedig: „Új mo-
dell, de ugyanaz a büz”. A News Chro-
nicleben közölt rajz szintén glóriával,
hálóingben ábrázolja az álmosan tá-
molygó Francót. Franco kezét és ingét
vér szennyezi és egy kicsi Churchill ka-
tonai egyenruhában, kétségbeesetten

De Valera nagy többséggel győzött a választáson

Stockholm. (Rador.) Az ir szábadállamban most folytató a választá-
sok. A választók hatvanöt százaléka élt szavazati jogával. De Valera nagy töb-
bséggel győzött.

Stockholm. (Rador.) De Valera pártja az új választások alkalmából 70
mandátumhoz jutott. Az ellenzék 26 mandátumot kapott, a munkáspárt 11-et, a
többi párt összesen 6-ot. Tíz mandátum sorsa még nem dőlt el. De Valera pártja
azonban már így is biztosította magának a teljes többséget.

A Szovjet megszünteti az iráni lengyel intézményeket

Amszterdam. (Rador.) Teherán-
ból jelentik, hogy az iráni szovjet ható-
ságok elrendelték valamennyi iráni len-
gyel hivatal és hatóság működésének
megszüntetését, valamint az ott megje-
lenő lengyel lap megjelenésének felfüg-
gését. Az iráni lengyel vöröskereszt-
nek is meg kell szüntetnie minden tevé-
kenységét.

JELENTÉSEINK A HARCTEREKRŐL

Velletritől északra keletre elrekesztették a szövetségesek betörését

Berlin. (DNB.) A német vezéri fő-
hadiszállás jelentése június 2-án, pé-
nteken:

Az olaszországi súlyos harcokban,
amelyek esütörtökön különösen Velletri
és Valmontone körzetében a legnagyobb
heveességre fokozódtak, csapataink kivá-
ló harci szelleme ismételt bevált a
számbeli és anyagbeli fölényben lévő el-
lenséggel szemben. Így ott tegnap is új-
ból megállították a nagy gyalogsági és
páncélos erőkkel, valamint a legerősebb
légi erők támogatása mellett támadó el-
lenséget. Egy időközben elrekesztett be-
törés, melyek az ellenség Velletritől
északra keletre ért el, a leg súlyosabb véres
veszteségeket okozta az ellenségnek.

Tűzszerkei csatarepülőgépek ellenséges
ütegeket és oszlopokat támadtak bom-
bázókkal és felderítői fegyverekkel. Ardena
körzetében, valamint magában a hely-
ségben.

A Lepinói hegyek északi lejtőjén
hadosztályaink több ellenséges támadás
elhárítása után a Saeco folyó északi
partjára szakadtak el. Zora körzetében
az új német állások előtt az ellenség va-
lamennyi támadását visszaverték.

Könnvi német tengeri harci erők Li-
vorno előtt elsüllyesztették egy angol
gyorsnaszádot, egy másik pedig súlyos
megrongálta. A delmát partok
előtt 6 motoros hajót és
egy torpedóhajót elsüllyesztettek. Köz-
ben foglyokat ejtettek.

A keleti harcok északon lasítól északra né-
met és román csapatok visszaverték a
szovjet kötelek erős ellentámadásait és
néhány betörési helyet megszüntítettek.
E harcok közben erős német és román
harci és csatarepülő-kötelek az ellen-
ségnek emberben és hadianyagban
súlyos veszteségeket okoztak. Az arcvon-
al többi részén, a Kárpátok előterében
tefort helyi jellegű ütközetekről jele-
kintve, jelentősebb harci cselekményekre
nem került sor. Az elmúlt éjszaka erős
német harci repülőkötelek Kassa pont-
sított támadásokat intéztek Kazajin és
Fastov vasút; csemőpontok ellen.
A Finn-tengerből egy szovjet ör-
hajó aknára futott és elsüllyedt.

Negyven angol repülőgépek a nyu-
gatnorrvégiai partok előtt egy német ha-
jókara van ellen intézett támadása so-
rán a biztosító járművek és a kereske-
delmi hajók fedélzeti légvédelme 11 el-
lenséges repülőgépet megsemmisített, 2
továbbit pedig felgyújtott.

VELLETRITŐL KELETRE TOVABB FOLYIK AZ ELKESZREDETT KÜZDELEM

Berlin (Ep.) Az angol-amerikai offen-
ziva súlypontja továbbra is az olaszországi
arcvonal nyugati szakaszán van, ahol az
ellenség, új tartalékok harcbevételével
szerdán folytatta kísérletét, hogy az Al-
banói hegyekben a német állásokat meg-
szerezze. A tengerparti szakaszon a tenger
és a hegyek között álló angol kötelek tá-
madásai csak kis mértékben jutottak előbb-
re Ardean át északra. A szövetségesek te-
rletnyeresége hadászati szempontból tel-
jesen jelentéktelen. A bejébt eső vidéken

az amerikai csapatok az Albanói hegyek déli lejtőjén és Velleitritől nyugatra ismét nagy veszteséggel járt támadást indítottak. Ezzel szemben Velleitritől keletre az ellenségnek sikerült egy betörtélnie, amelynek elzárásáért még elkezdődött harc folyik. A német csapatok elhárító ereje a nyugati szakaszon ugyan igen nagy megterhelésnek van kitéve, de számolni lehet azzal, hogy az ellenállás itt mindaddig tart, ameddig az a többi front harcra eseményeinek alakulására való tekintettel szükségesnek mutatkozik.

E közben a német elszakadó mozdulatok a felső Sacco-völgyben nyugaton és a Sangro forrásvidékén keleten továbbra is tervszerűen folynak, jóllehet az ellenség, légi főlényének erős kihas-nálásával mindent elkövet, hogy e mozdulatokat megzavarja, Utóvéd-harcok különösen Frosinone vidékén folynak.

**AZ NST, MUNKATÁRSÁK LEG-
UJABB ÁLTALÁNOS HELYZETMAGYA-
RÁZATA**

Berlin (Rador). A Nemzetközi Sajtótudósító katonai munkatársa a dél-európai általános helyzettel foglalkozva, a következőket állapítja meg: A délolaszországi harcok alakulásának következménye, a szövetséges ember tartalékainak felhasználása volt. A szövetséges hadvezetés Dél-Olaszországban már nem rendelkezik olyan csapatokkal, amelyeket fel lehetne használni a Rómától délre húzódó arcvonalban. A különleges alakulatokat, amelyeknek különleges felkészültségük és felszerelésük van, itt semmi esetre sem vetik majd harcra. Amint közlik, az alakulatok esetleg az Adriai-tenger keleti partján alakítandó újabb gyűjtőpontoknál tennék szolgálatot, egy dalmáciai partvadászi kísérletnél.

**„NAGYJELENTŐSÉGŰ KATONAI
ESEMÉNYEK VÁRHATÓK
DÉL-EURÓPÁBAN”**

Ha a szövetségesek Dél-Olaszországban nem is rendelkeznek teljes egysé-

CORSO-MOZI, Arad Távbeszélő 23-64. Bej. sz. 96161-939
Előadás 3, 5, 7 és 9 órákor

MA A boldogság háza

zenés vígjáték. HEINZ RÜHMANN rendezésében. A főszerepben HARRY LIEDTKE, KETHE HACK, HANNELORE SCHROTH

gekkel, — folytatja az NST munkatársa — Észak-Afrikában még 15 hadosztályuk van, amelyek közül öt páncélos, a többi tiz gyalogsági hadosztály. Azonkívül marokkói és algéri segélycsapatok is vannak, amelyek készen állnak az Európa déli részének bármely pontján történő támadásra. Ugyanakkor ismeretes az is, hogy a szövetséges parancsnokság az utóbbi hónapokban jelentős erőket vitt Korzika szigetére, amely valószínűleg ugródeszkaként szerepel a francia Rivierán, sőt Olaszországban történő partraszállási kísérletnél. A szövetségesek eme hadmozdulati szándékainak az a célja, hogy támogassa azt a partvadászt, amelyet Nyugat-Európában kísérnek majd meg. Erre az a bizonyíték, hogy az északafrikai kikötőkben partraszállási tengeri járművek is horgonyoznak, elegendő számban. A szövetséges hadvezetésnek nem lehet más célja, mint a megtévesztés, hogy ezzel minél nagyobb német erőket vonjanak el és így megkönnyítsék az Atlanti-fal ellen a szövetséges rohamot. Az Észak-Afrikában lévő 15 hadosztály semmi esetre sem elegendő egy déli irányban történő, kimondott előzónási kísérletre, mivel a szövetséges hadvezetés is ismeri az európai szárazföld déli részének védelmére álló német csapatok erejét. Mindezek ellenére biztos, hogy a Nyugat elleni előzónási kísérlettel egyidőben, de lehet még az előtt, nagyjelentőségű katonai események lesznek Dél-Európában, — fejezi be cikkét az NST katonai munkatársa.

okoztak. Maga a szovjet hadijelentés is elismeri a német-román sikert, amennyiben rámutat arra, hogy a német és román csapatok Iszától északra betörték a szovjet védelmi-rendszerbe.

A Kárpátok előterében, Brodytól és Vitebszktől délkeletre is több sikeres, helyi akciókat hajtottak végre a német és szövetséges csapatok.

A német légi erő éjjel-nappal folytatva támadásait a szovjet csapat- és anyagösszevonások, lerakat-központok és közlekedési utak ellen, — fejeződik be a Rador berlini jelentése.

Állásjavítás Kolomeától és Brodytól délkeletre

Berlin (Rador). Kolomeától délkeletre és Brodytól délkeletre helyi jelentőségű támadások voltak, amelyek során a németeknek sikerült állásaikat megjavítaniok. A Szovjet valamennyi ellentámadása összeomlott a németek összpontosított ágyútűzében.

Vitebszktől északkeletre az oroszok nagyobbabaszámú támadást kíséreltek meg, hogy egy, a németek által néhány nap előtt elfoglalt helyiséget visszaszeressenek. A támadás összeomlott és a Szovjet igen véres veszteségeket szenvedett.

Az egész keleti arcvonalon csütörtökön a német légi erő és a légvédelmi tüzéség 92 ellenséges repülőgépet lőtt le. Az éjszaka kiadott szovjet hadijelentés elismeri, hogy a németek és szövetségesek Iszától északra a harmadik napon is folytatták a támadást.

**RAKÉTAÁGYUKAT IS HARCBAVET-
NEK A NÉMETEK AZ INVÁZIÓ
ELLEN**

Stockholm. (Transkontinent Press) A Svenska Dagbladet jelentést közölköndből, amelyben hangsúlyozzák, hogy azokból az angol-amerikai gépekből, amelyek a minap bombatámadást intéztek az Atlanti-fal ellen, több elpusztult, mert szokatlanul erős német elhárításba ütköztek. Az elhárítás nemcsak a légielbáritó ágyúk, hanem rakétaágyúk is végezték, amelyek a küzdelemben részt vettek. A szövetséges repülők azt jelentették, hogy a németek szemmel láthatólag az inváziós partvonal hosszában hatalmas erejű tüzserővel összpontosítottak. A veszteségeik nagyok voltak. Igen sok amerikai bombázót (alálat ért, a gégek kigyulladtak és lezuhantak.

I f i u s á g

Jókai Mór életéből

V.

1863-ban jelenik meg Az új földesúr, az általánosságban a legjobbnak ítélt Jókai-regény. A magyar élet és föld átalakító erejét látjuk benne. Hogy idegen fajta ugynevezett asszimilációja a Valóságban is ilyen hamar következnek be, az nem bizonyos, de a regényben kevesebb a Jókai írói hibáiból, páratlan írói erényei meg mind ragyognak benne. Ezért lett Az új földesúr kötelező ifjúsági olvasmány a nélkül, hogy olvasására bjtatni kellene ifjúságunkat. A legtöbb idegen nyelvre jókának ezt az sikótását fordították, még héber bejűre is.

Alig van esztendő ezentúl, hogy legalább egy nagy regénye meg ne jelenjék. A Szerlem bolondjai című regényét (1868—69) személyesen adja át Erzsébet királynénak. A kritika erős támadásai ellenére a közönség gyönyörködik a könyvben. Költőnk „tintatartója kifogyhatlan.” Ebből a bűvészszerzőből kerül elő Az aranyember (1872), amelynek Noémi-ja nemcsak a költői képzetet szállította. (Jókai gyámleánya volt. Meránban halt meg husz éves korában, öröklött tudóvszben.)

Írói népszerűsége és koronázatlan írói fejedelemsége harminc éven át nyújtja hódolatát Jókainak az országgyűlési képviselőiségét. Igaz, hogy kerületi folyton változnak, mert Jókai nem kardoskodik a választók egyéni érdekeiért, de politikai cikkei saját lapjaiban és kivételes szónoki képessége is elegendő volna jelentős közéleti szereplésre. Politikai sulya Tisza Kálmánéval együtt hanyatlak. Utolsó mandátuma az oravicai, „amely olyan (volt) a mandátumok között mint a családi botos, hogy akinek a lába gyenge, feltöri a csizma, vagy be sem veszi, ekkor, hogy mégse legyen meztelb, ráadják a botost.” (Mikszáth.)

Anyagi gondjait Hegedűs Sándor veszi le válláról. Jókai ugyanis soha sem tanul meg bánni a pénzrel. Hatalmas jövedelme van, de könnyelműen ir alá sulyos szívségi váltókat s majdnem eszébe jutna, eluszniék svábhgyi szép villája, balatonfűredi nyaralója, stb., ha egy ízben a királyi kegy nem sietne segítségére. I. Ferencz József magánmunkatárától fizeti ki 26.000 forintny adósságát azzal a felétellel, hogy ezt titokban kell tartani. A világ ezt csak jóval a beavatottak halála után tudja meg s e miatt áll érjetlenül Jókai „hiperlojalitása” előtt. A királyi udvar fényében ragyog Rudolf trónörökösrel való sűrű érintkezésében is. Mint a magyar delegáció tagját bécsi tartózkodása idején hódolattal veszik körül az udvar kegyeltjét a politikusok, de még inkább azok akik a „szép öreg magyar ur” fejedelm: borralalóját kapják.

Minden dicsősége és későbbi vagyona sem változtat régi mivoltán. Ir szokatlan, beszél a parlamentben, kivált ha már a kormányparton nagy szükség van az ellenzéki hangulat elcsitítására, írja cikkeit több lapba, fényt áraszt nevével a külföldön, de szívében egyszerű és jó-ságos marad haláláig.

Róza asszony halála után (1886) sulyosan megbetegszik. Mint régebben Erdély levegője, most Itália gyógyítja meg. Fogadott leánya, Róza asszony unokája, a későbbi Feszty Árpádné, teremt körülötte boldog, puha fészket. Szabad és gondtalan. Írói ereje hanyatlóban ugyan, de nem dicsősége és népszerűsége. 1893-ra teszlik 50 éves írói jubileumát, de csak 1894. január 6-án tartják meg országra szóló, fényes ünneppésséggel. „Megálmodták királynak”. írja arról a jubileumról Mikszáth Kálmán Műveit kissé megrostálva száz dicsőet kötetbe evűjtik. Hétezer nyomtatott ivbe. (1894—98). Ebben nincs benne az, ami nem irodalom Jókai írásai közül 324 kötet mintegy 3500 nyomtatott iv az ötven év egész írói termésé. A díszkiadásért kapott 100.000 forint után

**Kesseling megghusította a szövetségesek
bekerítési terveit**

Berlin. (Rador). A német hadsereg főparancsnokságának katonai szövívője kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a német csapatok délolaszországi elszakadói mozdulatait a kapott parancsok szerint hajtották végre és így a német csapatoknak, Alexander tábornok által tervezett bekerítése megghusult. Kesseling tábornagy a német hadmozdulati terveket a legnagyobb pontossággal vitte keresztül, úgy hogy az ellenség nem tudta elérni kitűzött hadicéljait. A berlini lapok közlik a semleges tudósítók

londoni jelentéseit, amelyek szerint az angol sajtó elégedettségének és féltelmének ad kifejezést a szövetséges csapatok délolaszországi sikertelenségeivel kapcsolatban. Megállapítják, hogy a német csapatok remélt bekerítése és megsemmisítése nem sikerült és a német csapatok, akárcsak keleten, rendezetten vonulnak vissza. Ez a visszavonulás azonban nem egyezik a szövetségesek terveivel, akik így egy újabb sikertelenséget könyvelhetnek el.

A román hadsereg-főparancsnokság közleménye

Bucuresti. (Rador). A román hadsereg-főparancsnokság a június 1-i hadműveletekről a következőket közli: A Unyester alsó folyásánál és Középbessarabiában nem történt semmi különösebb jelenteni való esemény. Moldvában a román-német erők tegnapi kezdődött offenzívája Iszától északra lévő körzetben tovább folyt, jóllehet az ellenség makacs ellenállást fejtett ki. A Szovjet heves ellentámadásai hatástalanok maradtak. A Szovjet 37 harcikoszt vesztett, 37 ellenséges repülőgépet lelőtűnk.

betörték a szovjet védelmi rendszerbe. Akciójukat teljes siker koronázta, az ellenség terveiben komoly zavarokat

A német és román csapatok mélyen betörték a szovjet védelmi rendszerbe

Berlin. (Rador). A keleti arcvonalon, ahol a néhány hete tartó nyugalom megszakadt, a legfontosabb esemény a román és a német gyalogság nagyarányú rohama, amelyet páncélosok és több csata- és roham-repülő raj támogatásával indított. A keleti arcvonal déli körzetében ilyenformán ismét fellángoltak a harcok és élénkebb tevékenységet jelentenek a szomszédos körzetekből is. A német főparancsnokságnak pontos értesülései voltak az ellenség készülődéséről és tudta, hogy a szovjet offenzíva kezdete már csak rövid idő kérdése. A szovjet akciót megelőzendő s egyben, hogy a kezdeményezést az ellenség kezéből kicsavarja, a német és a román csapatok támadásra indultak és mélyen

Legújabb

A helyzet Iszától északra, az áttörés után

Berlin. (Rador). A keleti arcvonal harcainál közlik, hogy a Iszától északra indított nagy román-német támadást a harmadik napon is folytatták. Miután a román csapatoknak sikerült a szovjet állások áttörése, a további támadások célja az elfoglalt állások kiszélesítése, ami sikerült is, jóllehet a Szovjet igen heves ellentámadásokat vezet az elvesztett területek visszaszerzésére. Igen sulyos harcok vannak folyamatban, amelyeknél mindkét részről igen erős légi alakulatok vesznek részt. Berlinben kijelentették, hogy ezekben a harcokban több mint 1000 német és román repülőgép vett részt látható eredményel. A szovjet légi erő sikertelenül kísérelte meg a román-német támadás megakadályozását.

ARO-mozi Timişoara, jelenl! Rendkívüli sikerrel fut a legszebb francia pergőképek bemutatója CHARLES BOYER, a nők bálványa

A m é r e g

című csodálatos pergőképekben Michel Morgan-nal. Erről a pergőképről, az egész város beszélni fog.

Előadás naponta 3, 5, 7 órákor, vasárnap és ünnepnap 11 órákor is.

Táv. 24-45. Előadás 3, 5, 7 és 9-kor Bej. sz. 1446-1942

Ma. Az évad kimagasló eseménye CAROLA HÖHN, ALBERT MATTERSTOCK

MCZ. Pincér, fizetek!

Arad című világhírű vígjáték.

emsokára ugyanilyen összeg folyik fölönk kezébe, olyan nagy a kelendő-ége a diszkládásnak.

„Mielőtt ráborulna az alkony, még egyszer áll régi nagyságában a nemzet zine előtt, Kossuth Lajos fölött (1899) nond „fenséges beszéd”-et.

Hetvenedik születése napját (1895) a tözelet és az írói világ nagyjai közt ünlepi s boldognak vallja magát. Két évre á megbukik a karcagi választáson s erre a király örökös főrendiházi taggá nevez ki és megkapja a „Pro litteris et artibus” rendjelet. Négy év múlva köt háasságot egy husz éves zsidóleánnyal, égett szívinövendékkel, országraszóló avarodást idézve fel. Családja és barátai magára hagyják, amikor ezt a háasságot megakadályozni nem tudják. Ókaiban nincs elég akarat rá, hogy isszatérjen a régi életébe, amely után edig sokszor, de hiába sóvárog. „Veg-

elenül szomorú alkony” jut osztályrés-zsül ennek a nagy embernek. Halálakor (1904. május 5) az egész nemzet szere-lete és hálája veszi körül. A nemzet halottjaként temetik (május 9-én) a Nemzeti Muzeumból, ahol ragyogó pályafutása kezdődik 1848 március 15-én. Koporsója körül áll mélyen megrendül-ten a megbékélt család és az egész or-szág. A király udvarnagyaival képvisel-leti magát a temetésen. Ott van a kor-mány, a törvényhozás két házának sok tagja, vármegyék, városok küldöttsége, az írók világa, százezrekre menő nép, virágok erdeje, s milliók szíve dobban feléje a távolból, mindazoké, akik em-berként és magyarként annyit sirak és nevettek művei olvasán, megtéve őt magát egy napra regényei egyetlen hő-sének. „Ilyen pompával viszik a kiégett napot, hogy elássák a földbe” (Mik-száth K.) (—a)

Pihenő

Bivaly az űrben

Mi is történt vele?

All a nagy rét szélén — sűt a nap — yönyörű tavasz veszi körül, zöld, báso-yos színek. De ezekből semmit sem át. Összeráncolja a homlokát, tenyerét apona a szeme fölé tartja és csak ekete, idomtalan alakok felé röpi képz-elet. Pillanatok alatt tudja elővarázsol-ti a napsütést, borongós tájakat, nyárfa-évlé rezgést, suhogását, folyóvíz csobog-át, az átlátszó, ködös párákat és... a szí-eket. Beleunt a természetbe. Tájképfestő? Beimalmas, egyhangu művész! Csinálják a többiek, a... maradiak! Meghaladott álláspont.

Uj kell, valami új irány, melyben íramot elv és a keresők között versenyt futat. Ime, most ott áll a rét közepén és csak feketére összpontosítja, szakaszrítiti magát. Milyen érdekes lesz ebből a szinből ti valamit előteremni. Itt, ahol mindenki szinről, napsütésről beszél és feketét nem át. Már érik benne a gondolat! Igen, ő most valami egészen különleges fog al-otni. Mit ez a sok fölösleges szin! Fekete kell, nem káprázatos színek. Koromfekete, sötét, borongós, idomtalan érdekesség, ami-ől valami meglepőt hoz majd létre.

De nem is így kell nézni, ahogy, most itt áll! Ez csak a közönséges tájat mutatja,

ami már csupa unalom. Megfordul, lehajól, lábát szétterpeszti és e szokatlan keretből, lábcsaraj között hunyoritva tekint ki, majd még jobban hunyorít. Milyen tüne-ményes átélés fog leszüdni a képből! Még egy tükröt is kivessz a zsebéből, hogy ha kell, ez is segítségére legyen, hogy test-zetűben lásson.

De nem kell semmi. Most tényleg feketét lát, Ujjongani szeretne. Ez keil! Mozog is már valami, Bárgyu, de festői fej bontako-zik ki, idomtalan lompos test és... szarvak! Micsoda érdekesség! Most még erősebben hunyorítania kell, hogy a fekete árnyalatokat mind magába szívassa.

„Vigyázat! Vigyázat!” — hallatszik egyszerre riadtan a rét másik végéről. — „Egy ember megőrült és a bivalybika egyenest nekirohan”. Lám, már ott, a rét túlsó végén is dolgozik a képzelet! Pedig nem történt itt semmi. A bivaly tovább le-gelész, bár szemmel láthatóan idegesítj a lábcsarajak közül kikandálók fej. A színek köroskörül tozodának, csak egy szemtele-nül merész, kis légy intéz makaes tamadá-sokat a festő orra ellen.

A festő kiegyenesedik, mert a tornagy-a korlat kifárasztotta, és csak a kis tükrő a kezében szégyeli magát addig, amíg a dia-dalmas alkotás a festő lelkében ki nem alakul: a felfordított bivaly, mely a festő orrán sétáló légyhez hasonlóan, fejfelé legelész az űrben.

KUNCZOGI KATA

A jogizó

A jogizó egy kicsit furcsa szó. Jelenti azt az embert, aki megunta ezt a nor-nális életet s valami gyógyító, meg-nyugtató után törekszik: bójtöléssel tisztítja a testét, önmegtartóztatással rósítja a lelkét s néha a fejetetejére is áll, hogy szervei helyesen helyezkedje-nek el a feladt szervezeteiben. A jogizás a divát. Indiából került hozzánk és az letszemlélet, ahol a koldusoknak ki-élyük van, ahol a bolhát megölni vé-ek s ahol imádják a buta tehenet.

A jogizást azért meg kellene próbálni, vondja az ember örökös kíváncsisága, látva valamit hasznos is van a jogizás-ban.

„A jogizás első követelménye az, hogy a testet, a lélek templomát tisztítsuk meg bójttel. Három napig kell az égbemenjen. Az első napon csak há-mo gyümölcsöt eszik az ember.”

Igy szólott a tanítás.

S én megindultam az első lépcső felé. Okosan, vigyázva kezdtem a bójtöléssel. Dithon azonban ezt nem lehetett ke-resztülvinni. Mindenekelőtt a feleségem saragját zudítottam volna a fejemre, hogy ebben a drága vjágban nekem al-na kell.

Tehát a jogizást, a bójtölést bizonyos aditervvel kezdtem, elutaztam hazulról egy szomszéd kisvárosba s az iratítás-sámba boldogan dugtam a három almát,

hogy mégis csak sikerül a jogizás.

Megérkezésemkor az állomásán vé-letlenül összetalálkoztam egyik jóbará-rommal, aki kedvesen üdvözölt:

— Egy éve nem láttalak, most aszian kibeszéljük magunkat. Remélem, ná-lunk ebédelsz. Lesz finom paszuly-leves sonkaszelettel s töltött pala-csintra, a te ételt a kálmánista menny-ország!

Mondanom sem kell, hogy nem tud-tam ellenállni s megígérttem, hogy dél-ben ott leszek.

Bizonyos lelkifurdalásokkal indultam a főtér felé. Az egyik nyitott ablakból kedves ismerős arc üdvözöl, egyik drá-ga, kis tanítványomnak aranyos, szíves édesanyja:

— No, végre, hogy itt jár a tanár ur, kérem feljönni egy kis tizóráira! Minket mindig így megraktált, most azt vissza kell örömmel adnom.

Felmentem és elfogyasztottam a kis izórait, finom báránypörköltöt, valódi szalámiszeleteket, mürostmentes csá-zárhúst, kis bort, finom, puha kenyér-lársaságában.

Délben meg a mennyországban jár-tam.

Délután pedig haza utaztam a három almával.

Hiába, a Jogizásban is törvény: Ember tervez *totum végezet* (L. L.)

Jun. 4, vasárnap
R.k.: Szenthároms.
Prot.: Szenthároms.
Ort.: Pünkösöd v.

HIREK

Napkelte: 4.05 ó.
Napny.: 19.54 ó.
Holdkelte: 17.12 ó.
Holdny.: 3.03 ó.

Szerkesztőség: Timișoara I., Bul. Regina Maria 8, távbeszélő 50-78. — Kiadóhivatal: Timișoara I., Piața Brătianu 3, távbeszélő 28-10. — Előfizetési ár: Egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. — Postatakarékpénztári (CEC) csekk számla 85.628. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. — Aradon előfizetések Motianu-utca 6, hirdetések Eminescu-utca 4. sz. alatt, Reclama irodában. Távbeszélő: 17-11

Szabó Béni Brașov-Brașov lakosságának példás viselkedéséről

„Szükségben a népek egymásra talál-nak” cím alatt a kolozsvári Tribunal Ardealului írja a következőket:

A Sepsiszentgyörgyön megjelentő Székely Nép közli Szabó Béni volt parlamenti képviselő, a romániai ma-gyarság Brașov-Brașovban élő vezető személyiségének nyilatkozatát.

Szabó Béni, aki rövid látogatásra Budapestre érkezett, beszélt a Brașov-Brașo ellen intézett legutóbbi légi-támadásról és egyebek között a kö-vetkezőket mondta:

A légitámadás idején, amely mind-annyunkat egyformán sújtott, a

brassóiak példás magatartást tanúsí-tottak. A lakosság nemzetségre való különbség nélkül összefogott és kéz a kézben segítséget nyújtott egymás-nak. A kölcsönös segélynyújtásban nem létezett különbség románok, szá-szok és magyarok között. A románok és szászok szeretettel fogadták be há-zaikba a magyar bombakárosulta-kat is. Hasonlóképpen a szomszédos falvak lakossága is nagy megértéssel és melegséggel fogadta azokat, akik vidékre menekültek. A veszélyben és a bajban a népek különösen megértik egymást.

— A miniszterelnökség közleménye a közlelő közmunkáról. (București). A miniszterelnökség az ország lakossága tudomására hozza, hogy egy most meg-jelent rendeletörvény értelmében szük-ség esetén, minden 15 és 55 év közötti férfi és nő a hatóságok közhasznu mun-kára hivatnak. A foglalkozás nélküli egyének akármikor kötelezhetők ilyen közhasznu fizikai vagy szellemi munká-ra felkészültségük szerint. A rendelkezés vonatkozik a köztisztviselőkre is, akik mjt menekültek, akár más okból nem teljesítenek jelenleg szolgálatot. A rendeletörvény elsősorban a földműve-lésügyi miniszter hatálmazza fel, hogy a mezőgazdasági munka végzésére me-zőgazdasági munkásokat hívjon mun-kára. (Rador).

— Nyugdíjas vasútsók kedvezményes tizifa szállítása. A timișoarai-temesvári vasutigazgatóságon nyert felvilágosítási szerint május 31-én lejárt a nyugdíjas vasutasok kedvezményes tizifa-szállítás engedélyezésére vonatkozó kérelmének betérjesztési határnappja. Ilyen irányu kérvényt már nem fogadják el.

HIREK 1 MONDATBAN

UJ ÜSTÖKÖS felfedezését jelentette nemrég a turkui csillagvizsgáló, az üstökös azonban, a további megfigyelések szerint, már eltűnőben van.

AZ IDÉN SVAJC NEM FOGAD ÜDÜLÖKET, vagy olyanokat, akik ott akarják bevárni a háboru végét; az ilyen személyeknek nem is adnak be-utazási engedélyt.

A ROBBANÁS, amely nemrég történt Bergenben, 94 ember halálát okozta, 12 személy megvakult és a sebesültek száma 4800-ra emelkedett.

— Vasárnap nem tartják meg Ara-don a fogadalmi misét. (Saj. tud.) Az aradi Szentháromság szobor előtt minden évben megtartott fogadalmi misét a villamos sinek építése és az aszfaltoz-ási munkálatok miatt vasárnap nem tartják meg. Ezenként a misemondásra a kétszáz év előtti pestisjárvány meg-szünte után tett fogadalmat a város la-kossága.

— Meghosszabbították az arcképes vasuti igazolványok érvényét. A vasuti vezérigazgatóság rendelkezése szerint az arcképes vasuti igazolványok, az 1943—44. évre szóló látamozással június 30-ig érvényesek. A timișoarai-temesvári va-sutizgatóságon kapott értesülés szerint ettől függetlenül látamoztatni lehet az igazolványokat az 1944—45. évre. Az ér-vényesítést állami nyugdíjszoknál a pénzügyigazgatóság nyugdíjszoktálya végzi, a nyugdíjas vasutasok utazási i-gazolványukat pedig bármely vasuti állo-máson látamozathatják.

— Első mise. Ünneplésy keretek kö-zött mutatta be Rovina-Magyarpécskán Bacilla Sándor ujmisés pap első szent-miséjét. Bacilla immár hetedik pap-fia a községnek. A pünkösöd ünneppén végbem-ent primicián a hívek teljes számban vettek részt. A manuiktortri tiztséget Jakab László albaiuliai-gyulafehérvári püspöki nevelőintézeti kormányzó, az uj-misés egykori tanára töltötte be. Az ün-nepi szentbeszédet Gálló Géza segédle-kész mondta a papi hivatásról és a pap népi küldetéséről. Az ünnepegen alkalmi énekar működtött közre Almássy László kántor vezetésével.

— AUGUSTUS 31-EN LEJÁR A BAR-NA SZÍNŰ 1000 LEJESÉK ÉRVÉNYE. A nemzeti bank közli, hogy a barna színű 1000 lejes bankjegyek — a közepen két papusszínűvel kapával a vállán — augusztus 31-én érvényüket veszítik. A határidőt nem hosszabbították meg, tehát augusztus 31-ig az érdekeltek cseréljék be az ilyen bankjegyeket (Rador).

— Aradi kereskedők és iparosok figyelmébe. (Saj. tud.) Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli tagjaival, hogy június 6. napján a kamara helyisé-gében törvényismertető előadás lesz és azon minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— Tengerit igényelhetnek a feldolgozó vállalatok. Timișoara-Temesvár város köz-élelmezési szolgálatának közlése szerint Timiș Torontal-Temes Torontal megye la-kossága részére tengerit utaltak ki. Azok a nagyipari vállalatok, amelyek tengerit dolgoznak fel és bizonyos mennyiséget igényelnek, június 8-ig nyilatkozatot adhat-nak a városi közlelmezési szolgálat Ada-machi-tér 7. szám alatti hivatalában arról hogy hány vagon tengerire van szükségük.

— Aradi varrónók, fehőnemű, paplan-és cipőfelsőrész-készítőnők jelentkezése. (Saj. tud.) Az aradi munkakamara katon-aügyi hivatala felszólítja a 18—45 év között lévő munkaadónokat, alkalmazottnókat, akik műhelyben vagy otthon lakásukon, akár kellő szakképzettség nélkül is és en-gedély nélkül varnak, fehőneműt, paplant vagy cipőfelsőrész készítenek, hogy június 5-ig kötelesek jelentkezni a munkakamara katonauügyi hivatalában (Carol-körnt 19), hogy nyilvántartásba felvegyék őket. A jelentkezési kötelezettség azokra is vonat-kozik, akik darabszámra vállalnak munkát. A felsorolt szakmába tartozó munkaadó-nóknak koruktól függetlenül jelentkezniük kell. A jelentkezés egyébként bármilyen vallású és népi származásu személyre egy-formán vonatkozik.

— Ügyeletes gyógyszerárak, június 3. szombat: Arad: Janka (Regele Ferdinand-ut 25), Butta (Avram Iancu-tér). — Ti-mișoara-Temesvár: I.: Götz (Brătianu-tér), II.: Maszalts (Badea Cartan-tér 8), III. és IV.: Keller (Carol-ut 27), V.: Cor-vin (Cloșca-utca 18).

